

2026.09.21.

Széchenyi-szobor koszorúzása

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelt Alelnök Úr!

Hölgyeim és Uraim!

A legnagyobb magyarra emlékezünk – hogy ő kicsoda, azt minden kisiskolás megtanulja, több mint 180 éve. Kossuth Lajos jellemezte így Széchenyi Istvánt 1841-ben kiadott vitairatában: „Ujjait a’ kornak üterére tevé, és megértette lüktetéseit. És ezért, egyenesen ezért tartom én őt legnagyobb magyarnak.”

Végigsorolni is hosszadalmas lenne Széchenyi vívmányait, újításait, ám néhány kiragadott példával is érzékeltethető azok sokszínűsége. Szemléltetésért sem kell messzire mennünk, hiszen itt állunk az általa alapított Magyar Tudományos Akadémia előtt, nem messze a kezdeményezésére megépült Lánchídtól, a Dunán a gőzhajók kései utódai úsznak, és talán vannak Önök között, akik vasúton érkeztek közénk. De Széchenyinek köszönhetjük többek között a reformeszmék követőit egyesítő Nemzeti Kaszinó megalapítását, a lóversenyzés és az evezős sportok meghonosítását is. Széchenyi egyszerre volt az elmélet és a gyakorlat embere, egy személyben korszakos jelentőségű társadalomtudományi munkák szerzője, nemzete felemelkedésén fáradhatatlanul dolgozó politikus, haladó nagyvállalkozó és lelkes sportember. „»Az emberiségnek egy nemzetet megtartani«, ez és nem kevésb forog most kérdésben, s rajtunk áll ennek szerencsés eszközlése” – fogalmazta meg az országgyűlés képviselőihez szólva a *Stádium* című munkájában célkitűzését 1831-ben.

Legfontosabb szellemi hagyatéka – két évszázad elmúltával ezt nyugodtan állíthatjuk – a Magyar Tudós Társaság, későbbi nevén a Magyar Tudományos Akadémia megalapítása. Ám tevékenysége az Akadémia körül nem zárult le anyagi támogatásának felajánlásával. Részt vett az alapszabályok

kidolgozásában, eljárta a királyi jóváhagyás érdekében, 1830-tól pedig mint az intézmény másodelnöke segítette a működését.

Az Akadémia 1848-ban vált országos intézménnyé, választmánya pedig egyebek között célul tűzte ki a tudományosság elvének alkalmazását is. Emellett kezdeti, nyelvműveléssel kapcsolatos feladatköre is kibővült, megjelentek a reál tudományok képviselői. A reformkorban a hazai tudomány művelésére alapított társaságok, egyletek, intézmények alapítói, vezetői sok esetben egyben akadémiai tagok is voltak: a Magyar Természettudományi Társulatot alapító Bugát Páltól a Magyar Királyi Földtani Intézet első elnökén, Hantken Miksán át az önálló statisztikai hivatalt megalapító Keleti Károlyig – és a névsor napjainkig folytatható. A tudomány fejlődését azóta is leképezi az Akadémia intézménye. Számunkra már természetes, hogy az akadémikusok kutatási területe a teljes tudományos spektrumot lefedi.

Az Akadémia elnökeként meggyőződése, hogy az intézményünkben felhalmozott tudás akkor mutatja meg valódi értékét, ha nem csupán a tudományos közösségre korlátozódik, hanem széles körben ismertté válik, és eljut az érintettekhez és a döntéshozókhoz is.

Elődeink már elért eredményeire támaszkodva, ám az újdonságok iránt nyitottan, a társadalom igényeire reagálva válaszokat keresni az aktuális kérdésekre – ez az Akadémia feladata a 21. században. Ezt a célt szolgálják az akadémiai témanapok, amelyeken mindannyiunkat érintő, aktuális, összetett problémákat vitatunk meg, és több tudományterület képviselőinek bevonásával, velük együttműködve dolgozunk ki olyan megoldásokat, amelyek a döntéshozókat segítik és a társadalom javát szolgálják.

Hiszem, hogy úgy tudunk hűek maradni Széchenyi István szellemi örökségéhez, ha ujjunkat mi is „a kornak ütőerén” tartjuk, és így, az Akadémián felhalmozott tudást összerendezve és közzétéve járulunk hozzá az egész országot foglalkoztató, aktuális kérdéseknek a megoldásához.

Köszönöm a figyelmüket!

